

— 2) n. das Staublose, d. i. der Luftraum: स तुर्वणिमिहा अरेणु पोस्ये RV. 1, 36, 3.

अरेतम् (3. अ + रे°) adj. ohne Samen, den Samen nicht empfangend ÇAT. Br. 14, 9, 4, 9 = Brh. Âr. Up. 6, 4, 10.

अरेतस्क (von 3. अ + रेतम्) adj. samenlos: न वा अरेतस्कात्किं चन विक्रियते ÇAT. Br. 7, 1, 4, 10.

अरेपम् (3. अ + रे°) adj. fleckenlos, rein, lauter, glänzend: (उषाः) अरेपसा तन्वाइ शार्शदाना RV. 1, 124, 6. 181, 4. 4, 10, 6. 9, 70, 8. सुरा न यस्य दृशतिरूपाः 6, 3, 3. तित्तिनां न मया अरेपसः 10, 78, 1. दर्विः 103, 10. 1, 64, 2. 5, 51, 6. 53, 3. 57, 4. 63, 6. 73, 4. 6. 10, 91, 4. VS. 3, 3. 12, 60. AV. 7, 22, 2.

अरेरे interj. mit der Niedere gerufen werden ĠATĀDH. Anruf im Zorn ÇABDAM. im ÇKDr. Wohl das verdopp. अरे, also eig. अरेरे zu schreiben.

अरोक (3. अ + रो°) adj. dunkel AK. 3, 2, 49. अरोकदत् or अरोकदत्त (संज्ञायाम्) P. 5, 4, 144.

1. अरोग (3. अ + रोग) m. Gesundheit: सुचितितं चौषधमातुराणां न नाममात्रेण केरात्पेरागम् Hit. I, 162.

2. अरोग (wie eben) adj. f. आ frei von Krankheit, gesund AK. 3, 4, 78. M. 1, 83. 7, 226. Brāhman. 3, 10. R. 1, 1, 87. 2, 50, 28. 70, 9, 10. Suçr. 2, 51, 16.

अरोगण (3. अ + रो°) adj. nicht krank machend, von Krankheit helfend AV. 2, 3, 2.

अरोगिन् (3. अ + रो°) adj. gesund; davon °गिता Gesundheit Hit. Pr. 18. Ver. 31, 14.

अरोग्य (von 3. अ + रोग) adj. dass.; davon °ग्यता Gesundheit: कश्चिदरोग्यता रामे R. 2, 70, 7.

अरोचक (3. अ + रो°) 1) adj. a) nicht glänzend KAUC. 4. — b) Appetitlosigkeit oder Ekel erzeugend Suçr. 1, 207, 13. — 2) m. Mangel an Esslust, Ekel Suçr. 1, 169, 1. 174, 16. 210, 7. 2, 520, 18. fgg. Verz. d. B. H. No. 933. 972. 973. 996.

अरोचकिन् (von अरोचक 2.) adj. an Appetitlosigkeit leidend Suçr. 2, 180, 4.

अरोचमान (3. अ + रो°) adj. nicht glänzend M. 3, 62. ist संज्ञायाम् oxytoniert gaṇa चार्वादि.

अर्क s. अर्कय.

अर्क (von 1. अर्च् m. P. 1, 1, 58. Vārtt. 2, Sch. Up. 3, 40. 1) Strahl (der Sonne, des Feuers u. s. w.); Blitzstrahl Naigh. 2, 20. आ सूर्यो न भानुमदिर्करैरे ततन्य रोदसी वि भासा RV. 6, 4, 6. 3, 8. प्रचर्येद्वर्कः 4, 36, 1. (सोम) ज्ञानः सूर्यमपिन्वो अर्कः 9, 97, 31. (इन्द्र) अर्कयो ध्यां ब्रूहिर्द्वर्कः 2, 11, 15. इन्द्रः पूर्भिदातिरहासमर्कः 3, 34, 1. तमिन्द्र सजोषसमर्कं बिभर्षि ब्रह्माः । वज्रं शिषीन् अर्कसा ॥ 10, 133, 4. 68, 6. 4, 16, 4. प्रत्यक्षमर्कं प्रत्यप्यिता AV. 12, 2, 55. 4, 24, 1. VS. 18, 22. Vgl. ÇAT. Br. 10, 6, 5, 2 (= Brh. Âr. Up. 1, 2, 2). In der Zusammenstellung अग्नि, अर्क, उक्थ 10, 6, 2, 5 — 7, 4, 4, 13. 21. 12, 3, 3, 14. अर्कविय 10, 6, 2, 10. wobei wie auch sonst im ÇAT. Br. die Bedd. vermengt werden. नोकार्थमर्कानिलानलानां ख्येतत्रियुत्स्फटिकशशानाम् । एतानि त्रयाणि पुरःसराणि ब्रह्मण्यभिव्यक्तिकराणि योगे ॥ ÇVETĀCY. Up. 2, 11 (Röer: hot air). — 2) Sonne (auch als Gottheit) AK. 1, 4, 2, 31. 3, 4, 4, 4. H. 93. an. 2, 1. MED. k. 13.

अर्क स्वावर्दम् RV. 10, 107, 4. अर्कस्तिपत्रक उत्कामिव ध्याः 68, 4. 8, 90, 19. स्वर्णार्कः VS. 18, 50. अर्कः सार्मेद्व उदरेचया द्वि AV. 13, 3, 22. Praçnop. 4, 2. M. 2, 101. 181. 5, 87. 96. 105. 7, 4, 7. 8, 86. 9, 303. 305. JĀGĀ. 3, 41. SĀY. 3, 26. SUND. 4, 19. R. 1, 7, 18. 6, 36, 116. ÇĀK. 77. 86. 170. PAÑKAT. 242, 4. BRAHMA-P. in LA. 31, 20. VID. 54. 239. KATH'S. 23, 207. — Bei den Ġaina bilden die अर्काम् als Gottheit eine Unterabth. der ज्योतिष्क H. 92. — 3) Feuer: अर्कस्य योनिर्मासदम् RV. 9, 30, 4. अयं वा अग्निर्कः ÇAT. Br. 8, 6, 2, 19. 9, 4, 2, 18. 20. 10, 3, 4, 5. 3, 2, 3. 6, 5, 8 = Brh. Âr. Up. 1, 2, 7. — 4) Krystall AK. 3, 4, 4, 4. H. an. MED. — 5) Kupfer H. an. MED. — 6) ein Bein. Indra's TRIK. 3, 3, 2. H. an. 2, 1. MED. k. 13. Vgl. u. 10. — 7) Sonntag (im Anschluss an 2.) Ġjor. im ÇKDr. — 8) das aufgerichtete Glied (wohl im Anschluss an 1. Blitzstrahl = Donnerkeil, Keil): एवं ते शेषः सहसायमर्को ऽङ्गेनाङ्गं संसेमकं कृषातु AV. 6, 72, 1. — 9) Calotropis gigantea (nach der Keil-Form der Blätter, vgl. अर्कपर्णा, °पत्र), ein gemeiner Strauch mit heilkräftigem Saft und Rinde. AK. 2, 4, 2, 61. TRIK. 3, 3, 2. H. an. 2, 1. MED. k. 13. AINSLIE, Mat. ind. 1, 486. 2, 488. Nach Roxb. Fl. ind. 2, 30 heisst so die Species mit lilafarbigem Blüten, die mit weissen — अर्ककी. Suçr. 1, 133, 1. 138, 12. 182, 13. 237, 21. 2, 70, 3. 8. 17. अर्कलीर 282, 8. Die einzelnen Theile der Pflanze, deren breite Blätter namentlich beim Opfer dienen, werden mit Körpertheilen verglichen. ÇAT. Br. 9, 1, 4, 9. अर्कपर्णा 42. KĀTJ. ÇR. 18, 1, 1. °प्लाश ÇAT. Br. 2, 2, 3, 12. 13. KĀTJ. ÇR. 4, 11, 3. °काष्ठ 18, 1, 1. °काष्ठौ ÇAT. Br. 10, 3, 4, 3. 5. °धानाः, °पुष्प, °मूल, °समुद्वा, अर्कालीला ebend. gebrannt beim Opfer an die Sonne JĀGĀ. 1, 301. अर्कस्योपरि शिखिलं द्युतमिव नयमल्लिकाकुसुमम् ÇĀK. 41. स तैर्कर्कपत्रैर्भित्तिः नारत्तककुड्मैस्तीक्ष्णविषकैश्चतुष्टयपुद्गो ऽन्यो क्कभूव MBh. 1, 716. यमाश्रित्य न विश्रामं नुधाती याति सेवकाः । सो ऽर्कवन्पतित्स्याद्यः सदा पुष्पयतो ऽपि सन् ॥ PAÑKAT. I, 37. — 10) Bez. einer Ceremonie (im Anschluss an 1. Blitzstrahl): इन्द्रायर्कवते पुराशमिति विहितो योगो ऽर्कः MAHID. zu VS. 18, 22. अर्काश्चमेधसंततिसंज्ञाः पञ्चाङ्गतयः id. zu 50. ÇAT. Br. 9, 4, 2, 18. 10, 6, 5, 8 (= Brh. Âr. Up. 1, 2, 7). अर्काश्चमेधो AV. 11, 7, 7. अर्काश्चमेधम् P. 2, 4, 4, Sch. — 11) Lobpreis, Lied: इन्द्रमिन्द्राग्नेना वृद्धिन्द्रमर्कभिरर्किणीः । इन्द्रं वाणीरनूत ॥ RV. 1, 7, 1. यस्ते यज्ञेन समिधा य उक्थैर्कर्कभिः सुतो सहसो ददाशत 63, 5. तमर्कभिस्तं सामभिस्तं गोयत्रैश्चर्षणयः । इन्द्रं वर्धयति तितयेः 8, 16, 9. मधार्घ्याभिर्जनयन्ता अर्कम् 9, 73, 2. 1, 10, 1. 131, 6. 141, 13. 186, 1. 3, 26, 7. 8. 31, 9. 4, 3, 15. 5, 3, 4. 10, 116, 9 und sonst. AV. 3, 3, 2. 13, 1, 33. 18, 3, 40. Vom Singen der Winde RV. 1, 19, 4. 83, 2. 166, 7. Indra's: अर्कं मरुमर्कं मेघवं चित्रमर्च 10, 112, 9. — 12) concr. Preisender, Säng-ger: (पितरः) स्तोमं तष्टाम अर्कः RV. 10, 13, 9. आत्रमर्का अन्पुतेन्द्र गोत्रस्य दार्वने 8, 32, 5. यमर्का अर्धरे बिडुः 6. die Winde: दिवो अर्कः 5, 27, 5. — 13) ein Gelehrter ÇABDAR. im ÇKDr. — 14) ein älterer Bruder DANDĀDINĪTHA ebend. — 15) Speise nach Naigh. 2, 7. n. NIR. 3, 4. Die Bedeutung konnte z. B. RV. 7, 9, 2 gesucht werden; vgl. auch ÇAT. Br. 12, 8, 4, 2: अर्कौ (Lied) वै देवानामनम्.

अर्कान्ता (अर्क 2. + का°) f. N. einer Pflanze, Polanisia icosandra W. u. A. (अर्कभक्ता, आदित्यभक्ता, vulg. ऊरुऊटिया), RĪGĀN. im ÇKDr.

अर्कतेत्र (अर्क + ते°) n. das Feld der Sonne, N. eines heiligen Gebietes in Orissa LIA. I, 187, N.